

Het nieuwe opium voor maatschappij en kerk

Studiedag Hart voor de Gemeente - 29 mei 2026

Lezing 1

Leander Janse

Openingstekst (1)

“U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, hieraan gelijk, is: U zult uw naast liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt heel de Wet en de Profeten”

Jezus Christus in Math.22:37-29

Openingstekst (2)

“En weet dit dat in de laatste dagen zware tijden zullen aanbreken. Want de mensen zullen liefhebbers zijn van zichzelf...”

Paulus in 2 Tim.3:1-2

Openingstekst (3)

**“Wie zijn leven liefheeft, zal het verliezen
en wie zijn leven haat in deze wereld,
zal het behouden tot het eeuwige leven”**

Jezus Christus in Joh.12:25

Het nieuwe opium voor maatschappij en kerk

1. Een therapeutische cultuur:

Observaties van onze cultuur en maatschappij

2. Een therapeutische kerk:

Observaties van onze christelijke wereld

Paradoxale ontwikkeling

- ..de levensomstandigheden om **geluk** te ervaren en **succesvol** te zijn, lijken in het Westen groter dan ooit...
- ..er is **stevige meewind** als je kijkt naar financiën, gezondheid en ontwikkelingskansen.
- ..de maatschappij verzekert de huidige generatie: “Jullie kunnen het, jullie zijn uniek, **jullie zijn het waard**; grijp de kans!”

Paradoxale ontwikkeling

- ...er is bijzonder veel aandacht voor **zelfontwikkeling** om te komen tot het leven **dat je voor jezelf wenst te leven**.
- ...het is sociaal aanvaard om af te rekenen **met dwingende verwachtingen** van derden om te komen tot maximale **zelfontplooiing**.

Paradoxale ontwikkeling

En toch...schrijnend genoeg...

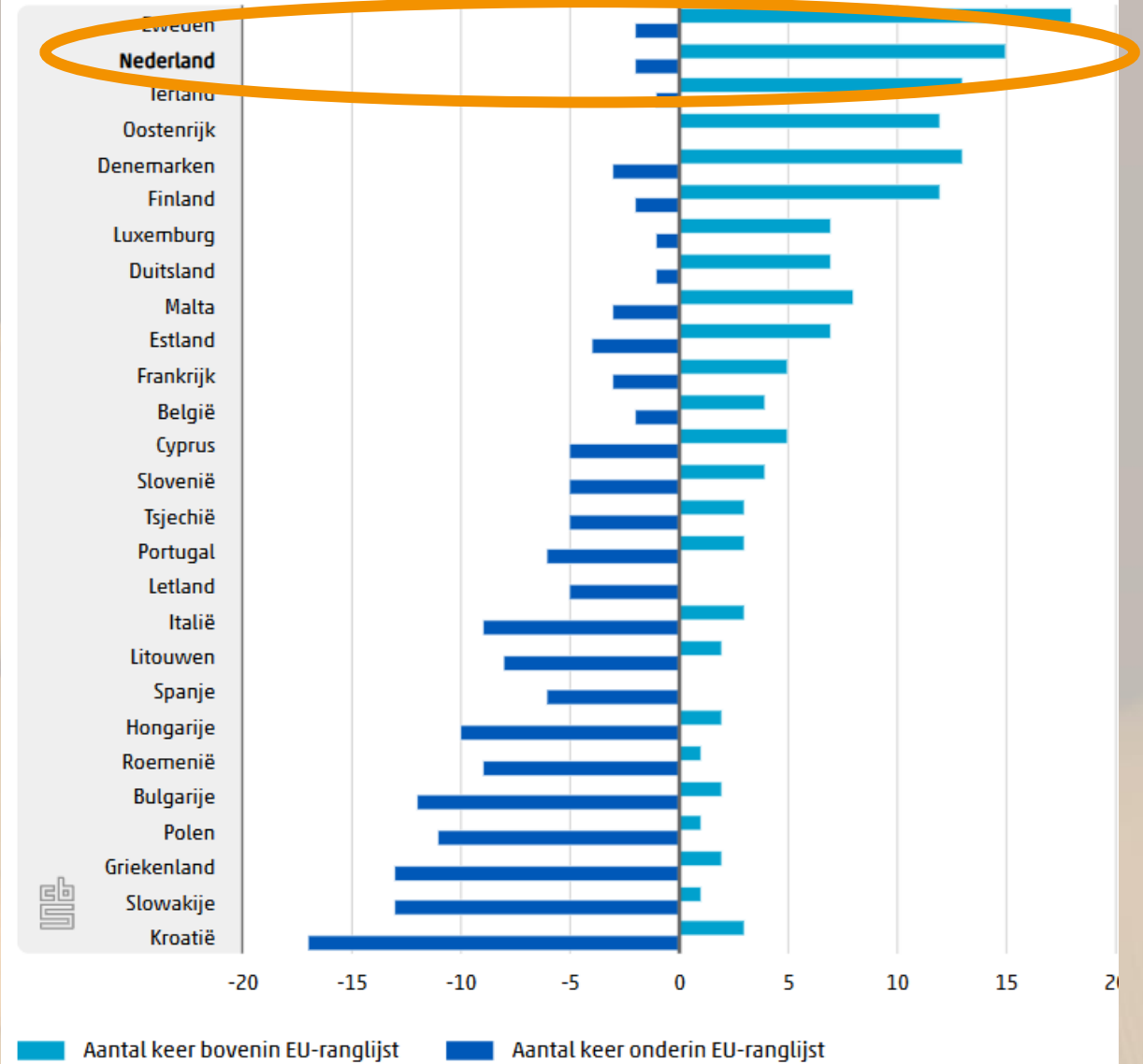
- ...is het (mentale) **leed** onder (jonge) mensen groter dan ooit
- ...blijven velen **gevangen** in een **afmattende cirkel** van innerlijke leegte, onrust, sociaal **isolement** en **maatschappelijke instabiliteit...**
- ..en ontbreekt het aan **echte vervulling**

Wat statistieken...



Brede welvaart

Positie in EU bij brede welvaart in het hier en nu¹⁾, 2024



¹⁾ Er zijn 23 indicatoren. Voor sommige landen zijn echter niet alle indicatoren beschikbaar.

Hoge inkomens

Top 25 markets by HNWI population

(s)
5,460

■ 2020

World Wealth Report: Nederland telt 327.000 dollarmiljonairs

📅 11 juli 2022 | Consultancy.nl

Het aantal Nederlandse miljonairs (uitgedrukt in Amerikaanse dollars) is het afgelopen jaar gestegen naar bijna 330.000. Dat blijkt uit onderzoek van Capgemini.

Annual growth	13.5	3.2	6.4	5	8.5	6.3	4.3	8.9	9.4	7.1	8.0	10.5	4.1	2.4	4.4	4.5	6.7	6.1	9.8	7.4	(3.1)	(2.5)	7.5	8.4	5.6
Ranking change	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	-	-	-	+1

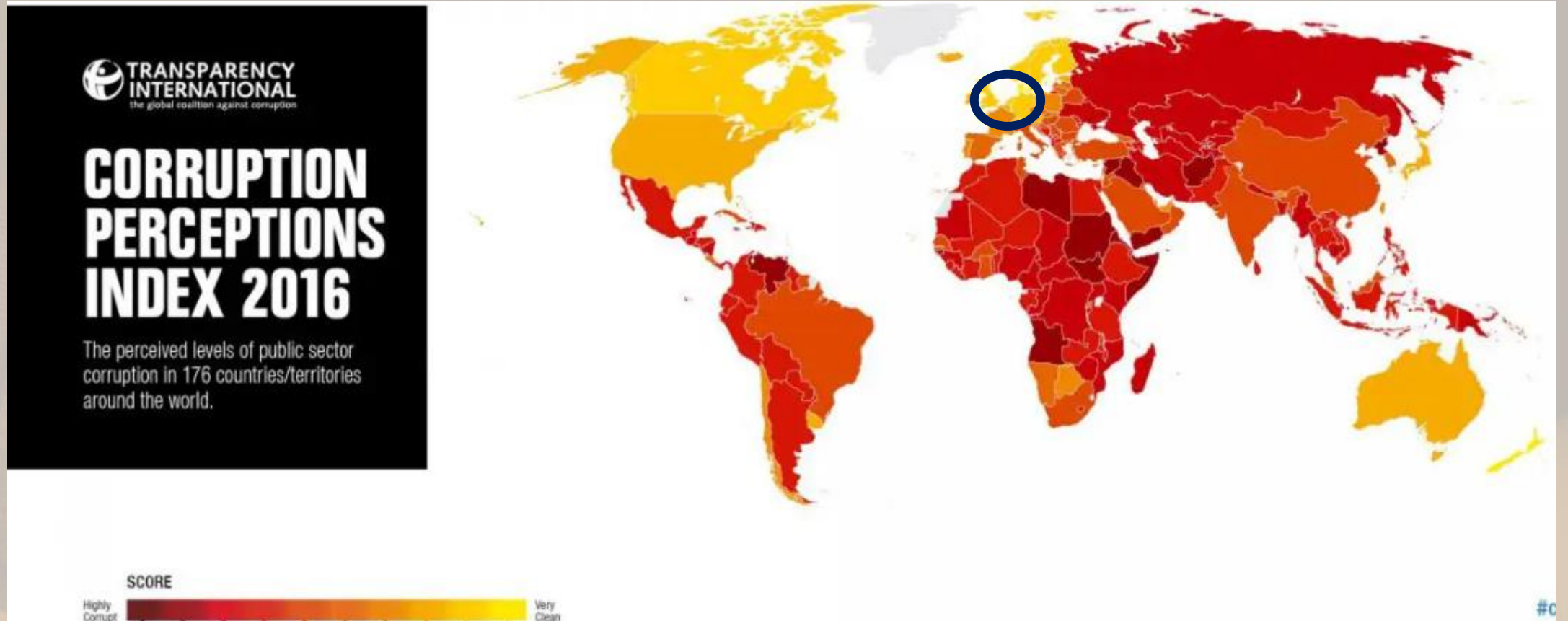
Gezondheidsindex



<https://www.instagram.com/p/DUXB837CZPz/> ..

<https://www.visualcapitalist.com/which-countries-are-the-healthiest-in-2024/>

Corruptie index



<https://www.transparency.nl/nieuws/2017/01/corruption-perceptions-index-2016-ongelijkheid/>

En nog vele andere zaken

- Top 10 landen met beste onderwijs mogelijkheden
- Top 10 infrastructuur kwaliteit
- Zeer hoog voorzieningen niveau
- Democratisch politiek systeem

Daar komt bij dat...

...er grenzeloos veel **aanmoediging** is en **mogelijkheden** zijn om...

- ...jezelf lief te hebben
- ...over je eigen leven te beschikken
- ...jezelf zo te ontwikkelen zoals past binnen jouw droombeeld

Voor 'die **droom**' staat de Nederlander...

- ...*therapie, coaching, talloze influencers, zelfhulpboeken, spirituele sessies,*
 - ...*medicatie, subsidies, hormoonbehandelingen, recht over het leven..*
- ..ter beschikking!

Het grote doel: Volg je hart, realiseer je droom, 'jij hebt het in je', bepaal je eigen
waarheid, wees de *creator* van je eigen leven!

Even wat beeld en geluid...

Uit.. *De leugens die we graag geloven* van *Laurentine van Landeghem*
(Pag.157vv)



Op het oog: alle reden voor maximaal geluk



Maar schijn bedriegt

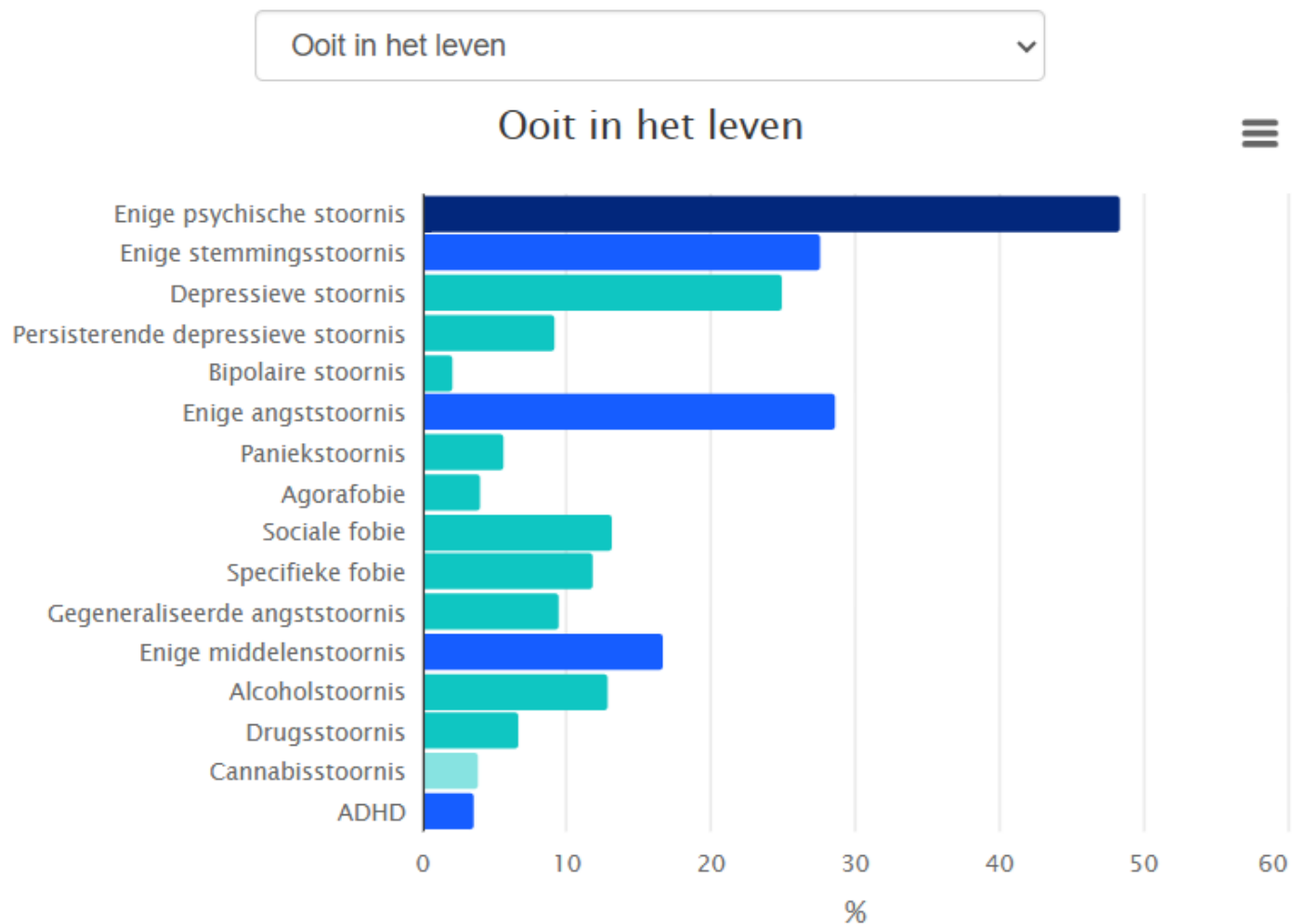
- De mooie buitenkant wordt van binnen steeds leger en holler.
- De mentale toestand van inwoners van Nederland holt achteruit.

Psychische aandoeningen

Bijna de helft (48%) van de volwassenen in Nederland (18-75 jaar) heeft ooit in het leven één of meerdere [psychische aandoeningen](#) gehad.

In de afgelopen 12 maanden had ongeveer een op de vier volwassenen (26%) één of meerdere [psychische aandoeningen](#). Dit komt overeen met bijna 3,3 miljoen volwassen Nederlanders van 18-75 jaar.

Vóórkomen van psychische aandoeningen



Bron: NEMESIS, Trimbos-instituut. Gepubliceerd in: Ten Have e.a. (2023). Prevalence and trends of common mental disorders (NEMESIS). World Psychiatry.

Druugsgebruik onder volwassenen in **Ne Helft heeft last van slaapproblemen, veel** **ler mensen slikken iets voor betere** **nachtrust**

Opiniepanel 11 aug 2025, 03:00 @ Jeroen Kester

↪ Delen

De helft van de mensen (50 procent) heeft slaapproblemen. Dat heeft gevolgen voor het dagelijks leven en op hun werkprestaties. Ongeveer een kwart gebruikt medicijnen of homeopathische middelen om beter te kunnen slapen.



er vrouwen gebruiken ADHD-medicatie

Het aantal mensen dat medicijnen gebruikt tegen ADHD is in 17 jaar tijd **verviervoudigd**. In 2023 waren het er volgens het CBS bijna 300.000. In 2006 was dit aantal nog 78.000. Luuk Hovius van het CBS verklaart: "Het lijkt erop dat symptomen van ADHD steeds beter en eerder worden herkend, met name onder vrouwen." Zes keer zoveel vrouwen nemen nu ADHD-medicatie dan in 2006. Hanneke Mijnster ontdekte op latere leeftijd dat ze ADHD

Zelfdoding grootste doodsoorzaak bij jeugd

17 mei 2023

Nieuws uit het jeugdveld

🔊 Lees voor

Bij jongeren en jongvolwassenen tot 30 jaar is zelfdoding de meest voorkomende doodsoorzaak, blijkt uit gegevens van het CBS. 'Veel doodsoorzaken bij jongeren zijn de laatste decennia afgenomen, maar dat geldt niet voor suïcide. Daar zie je juist een stijging', zegt Anita Kraak van het Nederlands Jeugdinstituut.

Zelfdoding was de doodsoorzaak bij een op de vijf tieners die in 2022 overleden. Onder jongvolwassenen van 20 tot 30 jaar was dat een op de drie. In 2000 was bij beide groepen het verkeer de meest voorkomende doodsoorzaak, gevolgd door kanker. Het aantal zelfdodingen is sinds 2000 toegenomen, terwijl juist minder jonge mensen stierven aan verkeersongevallen en kanker.

Paradoxale ontwikkeling

- Reformatorisch Dagblad van 27 feb 2026

“De moderne mens beschikt over ongekekende vrijheid en mogelijkheden, maar ervaart juist daardoor vervreemding, richtingloosheid en een gebrek aan zingeving. Individualisering, prestatiedruk en het ontbreken van vaste kaders laten diepen sporen na”

Esther van Fenema, *psychiater*



Conclusies

1. De boodschap die onze cultuur predikt, de boodschap van zelfliefde, brengt **geen ware verlossing**, omdat ze *probleem* en *oplossing* verkeerd definieert*
2. Al de pogingen om van onszelf te houden, goed genoeg te zijn, de creator van je eigen leven te zijn... maken ons alleen maar **ongelukkiger**, met alle *tragische gevolgen* van dien!

* Lauren Slater, 'The trouble with Self-Esteem' in *New York Times Magazine*, 3 feb 2002

Onderliggende patronen

- De aanwezige, handelende, almachtige, relationele, liefdevolle God is uit het **wereldbeeld** weggesneden (Rom.1:18-21)
- Dat maakt mensen tot **regisseur** van zijn eigen leven: een cultuur van **zelfbestemming** (Richt.21:25)
- Met de ongekende mogelijkheden die onze tijd biedt, levert dat veel **keuzestress** en **torenhoge verwachtingen** op.
- Centraal in deze manier van denken en leven is **de wet van aantrekkingskracht**.

De wet van aantrekkingskracht

- Een uit de **oosters denkwereld** overgewaaid principe voor het leven (New Age)
- *‘Het gaat om het aantrekken van wat je wilt: via je emoties, vibraties, energie en gedachten kun je van alles bereiken, bij voorkeur geld, liefde en macht’.* (Van Landeghem)
- **Samengevat:** jouw gevoelens, gedachten en overtuigingen bepalen de realiteit.

Desastreuse druk op de mens zonder God

Uit.. *De leugens die we graag geloven* van *Laurentine van Landeghem*
(Pag.168vv)

DE LEUGENS DIE WE GRAAG GELOVEN

Laurentine Van Landeghem



Het
'nieuwe
opium
voor het
volk':

Van
Religie
naar
Therapie

Een coach of psycholoog, steeds meer Nederlanders hebben er een: 'Denken dat ze iets hebben en willen diagnose'

08 okt 2025, 06:30  [Nahawi Hoop](#)  [Julia van Gemert](#)

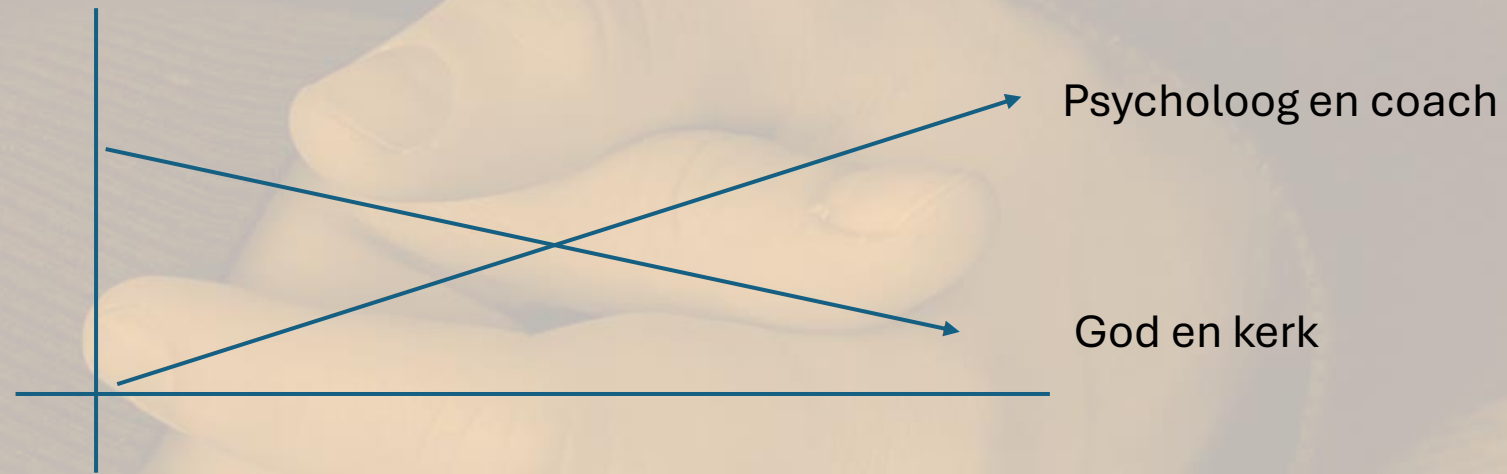
 Delen

In oktober 2024 wachtten volgens cijfers van de Nederlandse Zorgautoriteit zo'n 100.000 mensen langer dan de maximaal toegestane wachttijd op geestelijke gezondheidszorg. Die vraag om hulp blijft groeien. "Maar we kunnen het niet aan", zeggen deskundigen.

Nederland behoort tot de landen met een van het hoogste aantal psychologen per inwoner. "We zullen er in het hele land zo ongeveer 50.000 hebben", schat Rudolf Ponds in. Hij is voorzitter van de Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en ziet hoe de vraag naar hulp voor mentale gezondheid steeds groter wordt. "Maar we

Van religie naar therapie

Het 'nieuwe opium voor het volk'



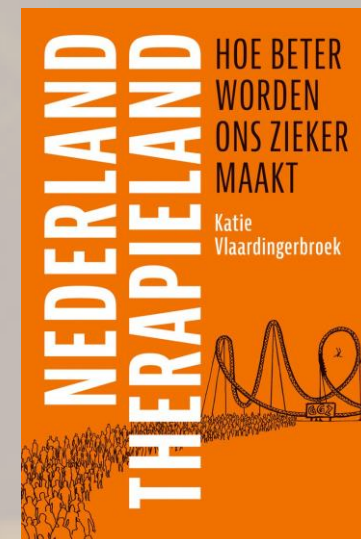
De golf van interesse in psychologie die momenteel over de Protestantse landen van Europa trekt, valt samen met de uittocht uit de kerk. Secularisatie en de optocht van therapiecultuur gingen hand in hand (Carl Jung, 1932)

Therapie als het opium voor het volk

- ‘Nederland therapieland: hoe beter worden ons zieker maakt’

**“Net als religie biedt psychologie een kader, een verhaal,
een manier om betekenis te ordenen.
Alleen doet therapie dat zonder God.
Een seculier verlossingsverhaal”**

Katie Vlaardingerbroek in Nederland Therapieland



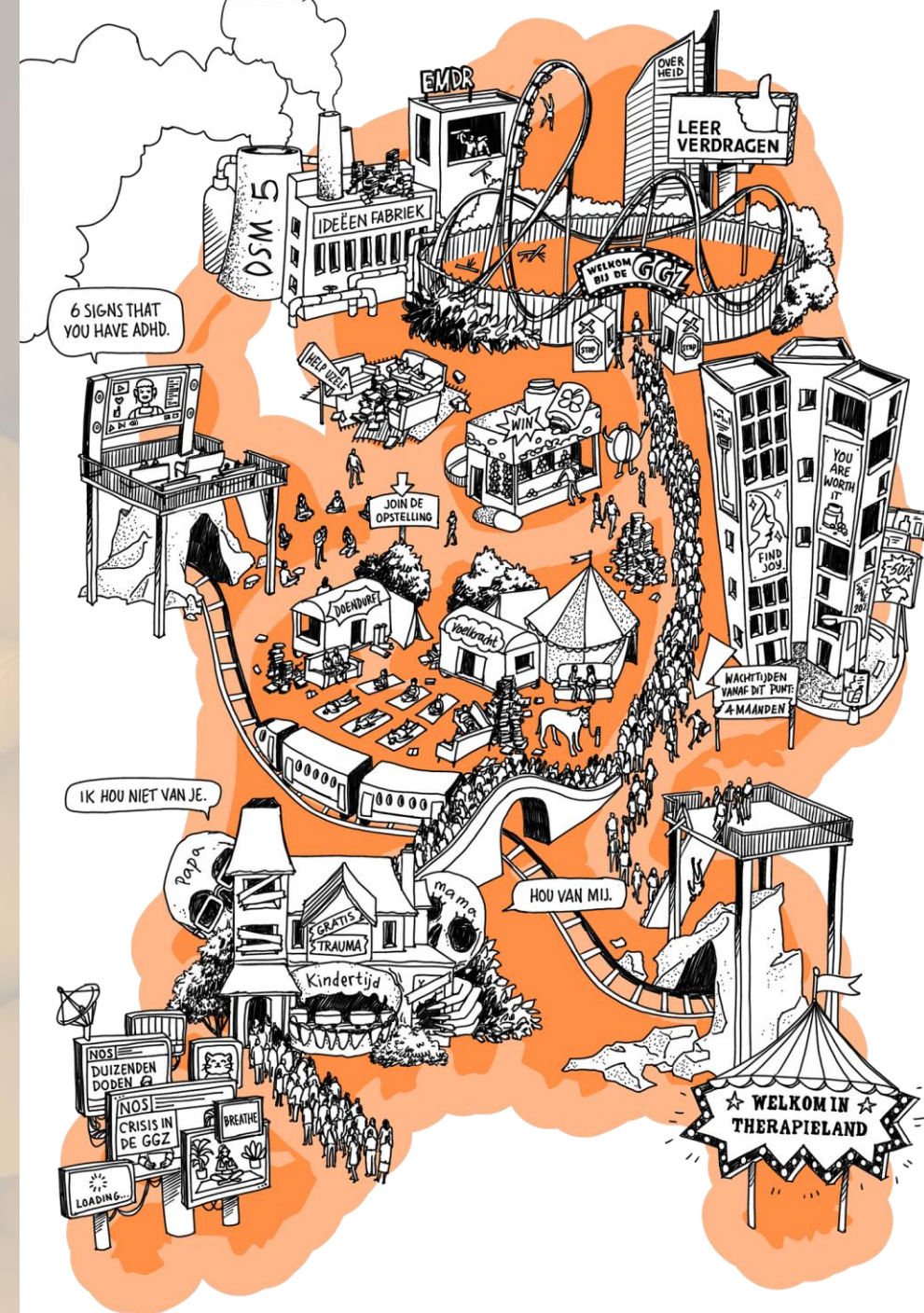
Welkom in Therapieland!

Een **pretpark** met allerlei vormen van therapie...

Het kernidee van het boek is dat we een cultuur hebben opgebouwd waarin therapie een antwoord is geworden op alles.

We **medicaliseren** emoties die bij het leven horen, **individualiseren** maatschappelijke problemen en zetten het individu centraal in een context die door en door **relationeel** is.

Psychologen en coaches → Moderne priesters.



6 SIGNS THAT
YOU HAVE ADHD.



JOIN DE
OPSTELLING



WACHTTIJDEN
VANAF DIT PUNT:
4 MAANDEN



WELKOM
BIJ DE GGZ



‘Ik geef nu even mijn grenzen aan,

■ .

Meer daar zit precies het probleem. In de populaire vertaling en sociale media gebeurt vaak. Daar zit voor mij de kern. We leren jonge mensen soms een vocabulaire aan waarmee ze zich moreel superieur kunnen terugtrekken uit gewone verplichtingen. Niet: ik heb geen zin. Niet: ik wil dit niet doen. Niet: ik ben verwend of slecht voorbereid op de realiteit. Nee, het wordt verpakt als zelfzorg, lichaamsbewustzijn, trauma sensitiviteit en zachtheid.

“Je kunt niet én het probleem
én de oplossing zijn. Streven
naar zelfliefde is als de
stekker niet in het
stopcontact, maar in jezelf
pluggen.

De waarheid van God is veel
krachtiger. Zelfliefde kan ons
niet redden, maar Jezus wel”.

Laurentine van Landeghem

The only escape from self-
love is self-surrender

Elisabeth Elliot

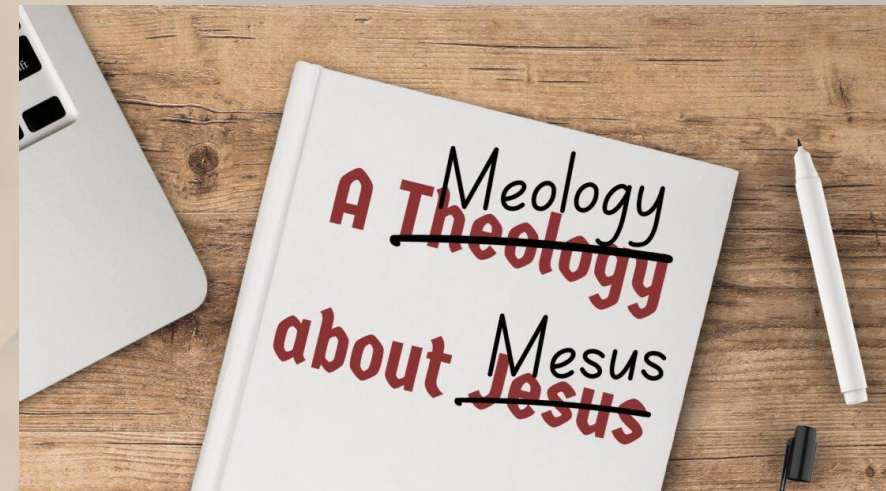
De zelfliefde-therapie werkt aan:

- Verwezenlijking van je dromen
- **Probleem:** trauma, gebrek aan zelfliefde, zelfkritiek, onzekerheid
- **Oplossing:** jezelf liefhebben, jezelf verbeteren, grenzen aangeven, me-time, heling.
- **Big business:** zelfzorgproducten, coachingsprogramma's, ademwerk

2) Hoe heeft de kerk hierop gereageerd?

Is de therapeutische cultuur ook de kerk binnen geslopen?

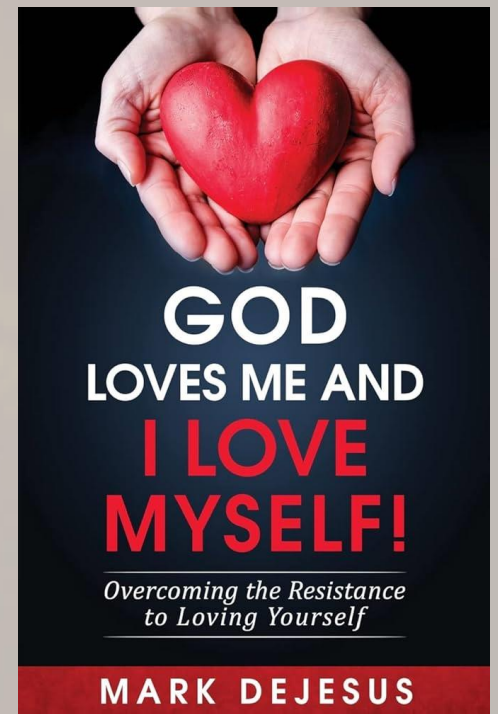
Heeft de kerk ook een nieuw opium?



2) Het nieuwe opium voor de kerk

Is de therapeutische cultuur ook de kerk binnen geslopen?

a. Mensgerichte focus



IK ZAL VAN ME HOUDEN



Ik zal van me houden
Ik laat me nooit meer gaan
Ik zal van me houden van nu
af aan

Natuurlijk zijn er tijden
Dat ik mij wat tegen val
Maar ik zal me daar niet om
verlaten

Ik ga niet bij me weg
Want dat ik bij me blijven zal
Heb ik het hardste nodig op
mijn slechtste dagen

Eline Bakker

www.elinemusic.nl

2) Het nieuwe opium voor de kerk

Onderzoek:

- *Waarom ga je naar de kerk? Waarom geloof je in God?*

“God helpt mij om mezelf te zijn en te worden. Om blij te zijn met mezelf”

- Deze boodschap doet God ernstig tekort (Rom.11:36)
- Deze boodschap doet de mens ernstig tekort (Joh.12:25)
 - **Zelfbevestiging** is niet de weg naar **zelfbevrijding**
 - **De weg naar vrede met jezelf loopt via God**, niet via jezelf

2) Het nieuwe opium voor de kerk

b. Teruggeworpen worden op jezelf / zelfhulp



“In kerken neemt het therapeutische denken juist toe. Naar binnen keren, daar antwoorden vinden, hard werken aan jezelf. God is misschien uit dit verhaal verdwenen, maar nu is het ons hogere zelf dat we daar proberen te vinden”

Reformatorisch Dagblad

“Een kille wereld roept om therapie”,

6 feb 2026

Cursussen en programma's

CURSUS

Leven met een gouden randje

Leer leven vanuit overvloed, dankbaarheid en bewustzijn.

CHALLENGE

30 Dagen Nieuwe Gewoontes

Bouw in 30 dagen nieuwe, krachtige gewoontes op.

ONLINE CURSUS

Spreeken vanuit je hart

Leer spreken met impact, authenticiteit en kwetsbaarheid.

EVENT

RAW Event (opname)

Herbeleef het meest transformerende live event van David.

CURSUS

Ik zal van je houden

Een krachtige cursus over zelfliefde. Ontdek hoe zelfliefde je leven verandert en hoe je een gezonde, liefdevolle relatie met jezelf ontwikkelt.

CURSUS

De liefde waar je naar verlangt

Een relatiecursus waarin je ontdekt hoe je diepere verbinding, open communicatie en echte liefde in je relatie kunt creëren.

2) Het nieuwe opium voor de kerk

Is de therapeutische cultuur ook de kerk binnen geslopen?

c. Wet van aantrekkingskracht

- 'woorden hebben kracht' (vgl. Mark.11:24)
- Name it and claim it
- Mystieke, magische geloofsbeleving

d. Nochalance tov absolute waarheid van de Schrift (Ps.19)

2) Hoe heeft de kerk hierop gereageerd?

Het goede nieuws:

“Onze zelfliefde is niet voldoende om ons zelfvertrouwen te geven. Onze zelfzorg, onze zelfhulp, de kracht die we in onszelf vinden, kan ons slechts een bepaalde hoeveelheid goede vibes opleveren, voordat we ons heil in een volgend zelfverbeteringsprogramma zoeken. Het zelf is niet genoeg – punt uit.

Het antwoord op de doelloosheid en leegheid die we ervaren, is niet te vinden in ons, maar buiten ons. De oplossingen voor onze problemen en pijn zijn niet te vinden in zelfliefde, maar in Gods liefde.

2) Hoe heeft de kerk hierop gereageerd?

“De God die ons geschapen heeft, die gisteren, vandaag en voor eeuwig dezelfde is, is degene die ons voorziet van het levensdoel en de voldoening die we zoeken. Zelfliefde put ons uit, maar Gods liefde voor ons niet. Hij heeft ons zijn liefde bewezen door Jezus te zenden om voor onze zonden te sterven, zodat wij vergeving konden krijgen en voor eeuwig met Hem kunnen leven. Zelfliefde is oppervlakkig en tijdelijk. Gods liefde is onpeilbaar diep en eeuwig”

*Allie Beth Stuckey in “Je bent niet genoeg (en dat is oké)”,
Pag.18-19*

